

Na zdrowie! - konsultacje społeczne na temat ochrony przed skutkami ugryzień kleszczy

2018-06-10 - 2018-06-21

Spis treści

1. Podstawowe fakty	3
2. Ograniczenia	12
3. Proponowane rozwiązania	13
4. Źródła informacji	16

Podstawowe fakty

Aktualnie w Częstochowie realizowanych jest 15 programów zdrowotnych. Poniżej przedstawiamy ich listę oraz terminy realizacji w 2018 roku.

L.p.	NAZWA PROGRAMU/ZAKRES PROGRAMU	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI w 2018 r.
1.	<p>LECZENIE NIEPŁODNOŚCI METODĄ ZAPŁODNIENIA POZAUSTROJOWEGO DLA MIESZKAŃCÓW MIASTA CZĘSTOCHOWY W LATACH 2012 – 2014, 2015-2017</p> <p><i>kontynuacja na lata 2018 – 2020</i></p> <p><i>Do programu kwalifikowane są pary, które spełniają następujące kryteria:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wiek kobiety mieści się w przedziale 20- 40 wg rocznika urodzenia (dopuszcza się wiek kobiet do 42 r. ż jeżeli stężenie AMH jest powyżej 0,7 ng/ml), -niepowodzenie wcześniejszej diagnostyki i leczenia niższego rzędu wg obowiązujących rekomendacji lub posiadanie bezpośrednich wskazań do zapłodnienia pozaustrojowego, -pozostają w związku małżeńskim lub w związku partnerskim, są mieszkańcami miasta Częstochowy. 	NABÓR ZAKOŃCZONY
2.	<p>PROGRAM PROFILAKTYCZNYCH SZCZEPIEŃ DZIECI PRZECIWKO PNEUMOKOKOM ZAMIESZKAŁYCH NA TERENIE MIASTA CZĘSTOCHOWY NA LATA 2013 – 2017 – kontynuacja w roku 2018</p> <p><i>Uczestnikami programu są dzieci – mieszkańcy Częstochowy w wieku 24 do 35 m.ż (trzeci rok życia), które dotąd nie zostały uodpornione przeciw pneumokokom Program obejmuje: zgodę rodziców, kwalifikację lekarską, podanie jednej dawki szczepionki przeciwko pneumokokom PCV13.</i></p>	MARZEC

3.	<p align="center">PROGRAM PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ WIRUSEM BRODAWCZAKA LUDZKIEGO (HPV) NA LATA 2014-2018 MIASTA CZĘSTOCHOWY</p> <p><i>Uczestnikami szczepień są 12 letnie dziewczynki - mieszkanki Częstochowy. Program obejmuje: edukację zdrowotną 12 letnich chłopców i dziewczynek oraz ich rodziców/opiekunów prawnych, uzyskanie zgody rodziców, kwalifikację lekarską, podanie szczepionki (3 dawki czterowalentnej szczepionki).</i></p>	MARZEC
4.	<p align="center">PROGRAM PROFILAKTYKI STOMATOLOGICZNEJ DLA UCZNIÓW KLAS II SZKÓŁ PODSTAWOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE MIASTA CZĘSTOCHOWY W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA PRÓCHNICY ZĘBÓW NA LATA 2017 – 2021</p> <p>Program adresowany do uczniów klas II częstochowskich szkół podstawowych. Program obejmuje: uzyskanie zgody rodziców na udział w programie, naukę dzieci prawidłowego szczotkowania zębów, przegląd jamy ustnej dziecka, edukację rodziców/opiekunów prawnych, lakowanie zębów, przekazanie rodzicom paszportu uśmiechu z zapisanym stanem uzębienia dziecka oraz zaleceniami.</p>	KWIECIEŃ
5.	<p align="center">PROGRAM KOREKCJI WAD POSTAWY DLA UCZNIÓW KLAS III I IV SZKÓŁ PODSTAWOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE MIASTA CZĘSTOCHOWY NA LATA 2017 – 2021</p> <p>Program adresowany do uczniów klas III i IV częstochowskich szkół podstawowych. Program obejmuje: uzyskanie zgody rodziców na udział w programie, danie przesiewowe w kierunku wad postawy, edukację zdrowotną dzieci, nauczycieli, rodziców/opiekunów prawnych w zakresie wypracowania prawidłowych nawyków postawy ciała, wydanie broszury informacyjno-edukacyjnej dla rodziców dzieci z wadami postawy, zawierającej propozycję ćwiczeń korekcyjnych.</p>	KWIECIEŃ

6.	<p>PROGRAM BADAŃ PRZESIEWOWYCH SŁUCHU DLA UCZNIÓW KLAS PIERWSZYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE MIASTA CZĘSTOCHOWY</p> <p>NA LATA 2014-2018</p> <p><i>Program adresowany do uczniów klas I częstochowskich szkół podstawowych. Program obejmuje: uzyskanie zgody rodziców na udział w programie, badanie przesiewowe słuchu, przekazanie informacji dla rodziców o wynikach badań.</i></p>	MARZEC
7.	<p>SZCZEPIENIA OCHRONNE PRZECIW GRYPIE DLA MIESZKAŃCÓW CZĘSTOCHOWY Z GRUP SZCZEGÓLNEGO RYZYKA NA LATA 2014-2018</p> <p><i>Program adresowany do osób powyżej 65 roku życia, dzieci do lat 18 chorych na schorzenia przewlekłe i nowotworowe i dzieci uczęszczających do przedszkoli częstochowskich. Program obejmuje:</i></p> <p><i>uzyskanie zgody rodziców (dotyczy dzieci), kwalifikację do szczepienia, podanie jednej dawki szczepionki u dorosłych lub dwóch dawek u dzieci.</i></p>	WRZESIEŃ
8.	<p>PROFILAKTYKA I WCZESNA DIAGNOSTYKA ASTMY, CHORÓB ALERGICZNYCH U DZIECI, MIESZKAŃCÓW CZĘSTOCHOWY NA LATA 2014-2018</p> <p>Program adresowany do dzieci z częstochowskich szkół podstawowych. Program obejmuje: ankietę przesiewową kwalifikującą do udziału w programie, uzyskanie zgody rodziców na udział w programie, kwalifikację lekarską wstępną i podsumowującą, badania diagnostyczne, edukację rodziców/opiekunów na temat wyników badań.</p>	KWIECIEŃ
9.	<p>PROGRAM WCZESNEGO WYKRYWANIA CUKRZYCY TYPU II U MIESZKAŃCÓW MIASTA CZĘSTOCHOWY Z ZESPOŁEM METABOLICZNYM NA LATA 2017 – 2021</p> <p>Program adresowany do osób w wieku 40-60 lat, zagrożonych wystąpieniem cukrzycy. Program obejmuje: ankietę kwalifikującą do udziału w programie, wykonanie badań diagnostycznych, konsultację lekarską wraz z omówieniem wyników badań, edukację zdrowotną i warsztaty z dietetykiem dla osób z wykrytym zespołem metabolicznym I cukrzycą.</p>	KWIECIEŃ

10.	<p align="center">PROGRAM PROFILAKTYKI DLA OSÓB „TRZECIEGO i CZWARTEGO WIEKU” MIESZKAŃCÓW MIASTA CZĘSTOCHOWY NA LATA 2016-2020</p> <p><i>Program adresowany do osób, które ukończyły lub ukończą 60, 61 i 62 rok życia,</i></p> <p><i>osób, które ukończyły lub ukończą 75, 76 i 77 rok życia, osob w wieku 85 i po ukończeniu 85 roku życia. Program obejmuje: przeprowadzenie badań diagnostycznych, wykonanie testów psycho-fizycznych, ocenę psychofizyczną uczestników, zajęcia usprawniające u osób z niesprawnością ruchową.</i></p>	KWIECIEŃ
11.	<p align="center">REHABILITACJA I WSPIERANIE AKTYWNOŚCI RUCHOWEJ DLA SENIORÓW, MIESZKAŃCÓW MIASTA CZĘSTOCHOWY NA LATA 2013-2017 - kontynuacja lata 2018 – 2022</p> <p><i>Program adresowany do częstochowskich seniorów po 65 roku życia z niepełnosprawnością w zakresie narządu ruchu. Program obejmuje : kwalifikację lekarską i 3 rodzaje zabiegów rehabilitacyjnych . Każdy pacjent otrzymuje 30 zabiegów dostosowanych do konkretnego problemu zdrowotnego.</i></p>	KWIECIEŃ

PROGRAMY PROFILAKTYCZNE

L.p	NAZWA PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI w 2018 r.
12.	<p>PROMOCJA I EDUKACJA ZDROWOTNA – PROFILAKTYKA ONKOLOGICZNA</p> <p>Program obejmuje: organizację „Marszu Różowej Wstążki”, spotkania edukacyjne w ramach dni otwartych, organizację miasteczka profilaktycznego na Placu Biegańskiego, organizację debaty poświęconej zagrożeniom onkologicznym.</p>	<p>MAJ</p>
13.	<p>PROGRAM EDUKACJI PRZEDPORODOWEJ SZKOŁA RODZENIA</p> <p>Dla częstochowianek między 21. a 26. tygodniem ciąży .</p>	<p>REALIZACJA ZADANIA PRZEZ MIEJSKI SZPITAL ZESPOLONY OD STYCZNIA 2018 ROKU</p>
14.	<p>POGODNA JESIEŃ – STARZEJ SIĘ ZDROWIEJ</p> <p>Program adresowany jest dla częstochowskich seniorów po 60 r.ż.</p> <p>Program ma na celu aktywizację fizyczną częstochowskich seniorów.</p> <p>Program obejmuje: gimnastykę ogólnorozwojową, nornic walking, zumbę, aerobik, gimnastykę w wodzie, jogę oraz zdrowy kręgosłup.</p>	<p>LUTY</p>

15.	<p>WCZESNE WYKRYWANIE NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH W RODZINACH WYSOKIEGO, DZIEDZICZNIE UWARUNKOWANEGO RYZYKA ZACHOROWANIA NA RAKA PIERSI I RAKA JAJNIKA – BADANIE GENETYCZNE BRCA1</p> <p>Program adresowany do mieszkanek Częstochowy, kobiet z grup ryzyka w wieku pomiędzy 25 a 50 rokiem życia:</p> <ul style="list-style-type: none"> -u których w rodzinie występowały przypadki zachorowań na raka piersi przed 40 rokiem życia, lub nowotwór u co najmniej 2 osób, - kobiet, u których wśród krewnych wystąpiły mnogie zachorowania na raka jajnika i/lub piersi, -kobiet stosujących antykoncepcję hormonalną lub hormonalną terapię zastępczą, u których w rodzinie zdarzały się przypadki zachorowań na raka piersi i/lub jajnika -młodych kobiet zamierzających stosować antykoncepcję hormonalną, jeżeli pojawiły się u nich jakiegokolwiek zmiany w piersiach lub jajnikach, -kobiet mających jakiegokolwiek zmiany w piersiach lub jajnikach u których w rodzinie odnotowano przypadki zachorowań na raka. 	MAJ
-----	--	-----

W oparciu o dostępne statystyki i prowadzone badania, programem, który mógłby wpłynąć na zdrowie mieszkańców naszego miasta jest np. program zdrowotny służący ograniczeniu chorób odkleszczowych:

1) Boreliozy

Liczba zachorowań na boreliozę z roku na rok zdecydowanie rośnie. Szacuje się, że liczba chorych jest dziesięciokrotnie wyższa od tej, którą wskazują statystyki.

Pierwsze objawy chorobowe mogą pojawić się po około 10 – 14 dniach od ukłucia. Typowym objawem boreliozy są zmiany skórne w postaci pierścieniowatego rumienia wędrującego, który występuje u ok. 40 do 50% chorych. Typowy rumień ma średnicę przekraczającą 5 cm. Początkowo ma on kształt koła o średnicy 1 – 1,5 cm, które się powiększa, blednie od środka i zanika. Rumień nie zawsze jest widoczny. Czasami jest mylony ze śladem po ugryzieniu, otarciem lub uczuleniu. Jednak jeśli wiemy, że w tym miejscu ukłuł nas kleszcz, wszelkie zmiany skórne powinny nas skłonić do szybkiej wizyty u lekarza. Na boreliozę nie ma szczepionki.

2) Kleszczowego Zapalenie Mózgu (KZM)

Do zakażenia wirusem kleszczowego zapalenia mózgu dochodzi **w ciągu kilku pierwszych minut wysysania krwi przez kleszcza** .

Objawy występują **po około 7 – 14 dniach od kontaktu z kleszczem** . Mają **charakter grypopodobny i trwają przez tydzień** . Przebieg choroby może być ciężki, niekiedy może prowadzić do kalectwa, a nawet śmierci. Zdarza się jednak, że zakażenie przebiega bezobjawowo.

Jedynym skutecznym sposobem zapobiegania kleszczowemu zapaleniu mózgu i jego następstwom są **szczenia ochronne** . **Można je rozpocząć w dowolnej porze roku** , jednak najlepiej zrobić to zimą lub wiosną, aby po przyjęciu dwóch dawek szczepionki uodpornić się jeszcze przed sezonem.

W Polsce szczepienie przeciw KZM jest **zalecane w kalendarzu szczepień ochronnych** :

- dzieciom po ukończeniu pierwszego roku życia, młodzieży, dorosłym;
- osobom przebywającym na terenach, na których występuje zagrożenie występowania kleszczy (w tym zatrudnionym przy eksploatacji lasu);
- służbom mundurowym;
- rolnikom;
- młodzieży odbywającej praktyki na obszarach, gdzie mogą występować kleszcze;
- turystom i uczestnikom obozów i kolonii.

Praktyczne informacje na temat ukąszeń kleszczy

Kleszcze należą do gromady pajęczaków, do której zaliczamy także pająki i roztocza. Wyglądem przypominają małe, czarne pajączki, które wydają się zupełnie nieszkodliwe.

W rzeczywistości te niepozorne osobniki, są jednymi z najbardziej niebezpiecznych pasożytów atakujących człowieka.

W Polsce występuje kilka gatunków kleszczy, jednak najbardziej rozpowszechniony jest kleszcz pospolity (*Ixodes ricinus*).

Kleszcze podczas cyklu rozwojowego przeobrażają się od najmniejszego stadium - larwy, poprzez nimfę wielkości ziarnka maku, aż do postaci dorosłej, wielkości dużej główki szpilki. Każda postać rozwojowa kleszcza potrzebuje do dalszego przeobrażania posiłku z krwi, po którym kleszcz pęcznieje i jest wtedy już dobrze widoczny na skórze.

Ulubionymi siedliskami kleszczy, żywiących się krwią ssaków, ptaków i gadów, są wilgotne obszary roślinne, zwłaszcza lasy liściaste i mieszane, łąki, polany oraz zarośla w pobliżu jezior i rzek. Można je także spotkać w parku lub przydomowym ogródku.

Znacznie rzadziej występują w suchych, sosnowych lasach. Larwy kleszczy żyją przeważnie w trawie, natomiast osobniki dojrzałe mogą czaić się wyżej na krzakach lub drzewach.

Aktywność kleszczy uzależniona jest od warunków klimatycznych - im wyższa jest temperatura i wilgotność otoczenia, tym ich aktywność jest większa. Rozpoczynają się zwykle wczesną wiosną, kiedy ustępują mrozy, i trwa aż do późnej jesieni.

Jak uchronić się przed ukąszeniem?

Kleszcze mogą przyczepiać się do każdej części ciała, wprowadzając pod skórę aparat kłująco-ssący. Zazwyczaj znajdujemy je na rękach, nogach, głowie i uszach, zgięciach stawów, w pachwinach oraz fałdach skórnych. Kleszcze zanim wysączą dużo krwi, są tak małe, że bez problemu mogą przemieszczać się po naszym ciele. Gdy się najedzą - odpadają od swego żywiciela.

Gdy wybieramy się w miejsca zagrożone występowaniem kleszczy, trzeba zadbać o odpowiednie ubranie: założyć czapkę, zakryte buty, długie spodnie i koszule z długimi rękawami przylegającymi do ciała lub zakończone ściągaczami. Dobrze jest zwrócić uwagę na kolor odzieży - na jasnym tle łatwiej zauważyć wędrującego po ubraniu kleszcza. Można stosować tzw. repellenty - produkty odstrasżające kleszcze, наносzone bezpośrednio na skórę lub odzież. Po powrocie z miejsc szczególnie narażonych na występowanie kleszczy, należy dokładnie obejrzeć całe ciało i głowę oraz ubranie, czy nie ma na nim kleszczy. Warto także wziąć prysznic, dzięki któremu można spłukać nimfy kleszczy, które trudno dostrzec gołym okiem.

Co zrobić gdy wczepi się nam kleszcz?

Usuwanie kleszczy z ciała nie jest zabiegiem trudnym. Najlepiej, przy pomocy pęsety, ująć kleszcza bezpośrednio przy skórze i delikatnie, ale zdecydowanym ruchem, wyciągnąć lub wykręcić go ze skóry. W aptekach dostępne są także specjalne urządzenia do wyjmowania kleszczy. Należy uważać, aby podczas usuwania nie uszkodzić kleszcza tak, aby w naszej skórze nie pozostała jego główka.

Nie należy kleszcza zgniatać, przypalać zapalką, smarować tłuszczem ani benzyną. Czynności te powodują, że kleszcz może zwrócić treść pokarmową, co znacznie zwiększa ryzyko przeniesienia drobnoustrojów chorobotwórczych.

Po wyjęciu pasożyta, ranę należy przemyć środkiem dezynfekującym, a ręce umyć wodą z mydłem. Miejsce ukłucia należy obserwować przez okres kilku tygodni - gdy pojawi się zaczerwienie lub powiększający się rumień, trzeba niezwłocznie zgłosić się do lekarza!

W jaki sposób człowiek ulega zakażeniu drobnoustrojami przenoszonymi przez kleszcze?

Do zakażenia dochodzi w czasie ukłucia, gdy następuje bezpośrednie wprowadzenie zarazków do krwi. Można też zarazić się spożywając mleko lub jego przetwory, w którym może znajdować się wirus kleszczowego zapalenia mózgu

Czym grozi ukąszenie kleszcza?

Do zachorowania prowadzi stosunkowo niewielki odsetek ukąszeń, gdyż nie każdy kleszcz jest zakażony. Jednak warunki klimatyczne mogą sprzyjać rozprzestrzenianiu się zakażonych kleszczy, których ukąszenie jest przyczyną groźnych chorób zakaźnych. Zainfekowane kleszcze, podczas wysysania krwi, przenoszą wirusy zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu, a także bakterie wywołujące boreliozę. Ryzyko zachorowań zależy od czasu, przez jaki kleszcz był przyczepiony do skóry człowieka. W

przypadku KZM wystarcza krótkotrwałe żerowanie. Aby doszło do zakażenia boreliozą, potrzeba około 24 godzin żerowania, po których ryzyko jest już bardzo duże. Dlatego też, natychmiast po zauważeniu przyczepionego kleszcza, należy go we właściwy sposób usunąć.

Warto wiedzieć, że ślina kleszczy ma właściwości znieczulające, dlatego najczęściej nie czujemy ukąszenia. Kleszcz po przebiciu skóry może wysysać krew przez kilka dni. Następnie odpada.

źródło: strona internetowa Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie

Ograniczenia

Wszystkie programy zdrowotne ograniczone są ramami czasowymi, przyjmowane są z reguły na okres 4 lat.

Programy zdrowotne ograniczone są również budżetem.

W przypadku proponowanego programu dotyczącego chorób odkleszczowych, należy pamiętać o tym, że w przypadku boreliozy, nie ma szczepionki na tę chorobę, pozostaje wyłącznie diagnostyka.

W przypadku kleszczowego zapalenia mózgu, należy się liczyć z tym, że trzeba przyjąć trzy dawki szczepionki podstawowej a następnie, co trzy lata jedno szczepienie przypominające, co znacznie wpłynie na koszt realizacji zadania.

Proponowane rozwiązania

1 Szczepienia przeciw odkleszczowemu zapaleniu mózgu

Szczepienie przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu jest zalecane przez Ministerstwo Zdrowia, jako uzupełnienie szczepień obowiązkowych, tak aby umożliwić szerszą ochronę dzieci przed chorobami zakaźnymi.

Szczepienia przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu (KZM)

Kleszczowe zapalenie mózgu to choroba, przeciw której skutecznie zabezpieczają nas odpowiednie szczepienia. W Programie Szczepień Ochronnych, szczepienie przeciw KZM zalecane jest dla osób przebywających na terenach o nasilonym występowaniu tej choroby, a zwłaszcza:

- osób zatrudnionych przy eksploatacji lasu
- funkcjonariuszy straży pożarnej i granicznej
- wojskowych stacjonujących w rejonach zalesionych
- rolników
- młodzieży, uczestników obozów i kolonii
- turystów

Szczepienie podstawowe:

Szczepienia ochronne przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu		
Uodpornienie podstawowe	Dawka	Termin podania
I dawka	0,5 ml	Tak wcześnie jak to możliwe, najlepiej w zimnym okresie roku
II dawka	0,5 ml	1 - 3 miesiące po pierwszym szczepieniu
I II dawka	0,5 ml	9 - 12 miesięcy po drugim szczepieniu

Szczepienie przypominające:

Co trzy lata jedno szczepienie przypominające. W ten sposób zapewnisz sobie właściwe zabezpieczenie. Na terenach zagrożonych powinno się szczepić dzieci już od pierwszego roku życia, ponieważ przebywają dużo na powietrzu. Również kobiety ciężarne powinny się szczepić, ponieważ szczepienie chroni przyszłą matkę i dziecko.

1.1 Plusy

1.1.1 Zabezpieczenie przed skutkami ugryzienia kleszcza w postaci kleszczowego zapalenia mózgu

Kleszczowe zapalenie mózgu o ciężkim przebiegu może nieść ze sobą poważne następstwa:

- niedowłady
- depresję
- zanik mięśni
- stałe bóle głowy

1.2 Minusy

1.2.1 Powikłania poszczepienne

Szczepionka przeciw kleszczom (jak każda inna) może powodować **skutki uboczne**. Najczęściej występujące objawy to: silny ból w miejscu podania szczepionki, ogólne osłabienie, senność, brak łaknienia, zmęczenie, zawroty głowy, ból mięśni i głowy. Ponadto pojawić się mogą:

- zaczerwienienie i obrzęk w miejscu wstrzyknięcia,
- tkliwość miejsca wstrzyknięcia,
- objawy grypopodobne, a zwłaszcza nadmierna potliwość i dreszcze,
- gorączka powyżej 38°C,
- nudności, wymioty, biegunka,
- bóle stawowo-mięśniowe w okolicy karku.

2 Badania krwi w kierunku stwierdzenia boreliozy

Badanie krwi w kierunku stwierdzenia zachorowania na boreliozę jest najpewniejszym narzędziem diagnostycznym, dzięki któremu można rozpocząć szybko kurację farmakologiczną. Na boreliozę nie ma szczepionki, natomiast badanie krwi pozwala na zdiagnozowanie choroby w organizmie.

2.1 Plusy

2.1.1 Wczesna diagnoza boreliozy umożliwia całkowite wyleczenie

Borelioza jest poważną chorobą, początkowo nie dającą prawie żadnych objawów, dlatego bardzo ważne jest jej szybkie zdiagnozowanie i leczenie, jednak w przypadku boreliozy badanie i wykrycie tej choroby zaraz po zakażeniu jest niemożliwe. Najszybszą metodą diagnozowania jest test biorezonansowy wykrywający obecność bakterii *Borrelia*. Stwierdzenie ich obecności tradycyjnymi metodami jest możliwe dopiero po miesiącu, który przeważnie pozwala już chorobie się rozwinąć. Kluczem do

wyzdrowienia jest podjęcie odpowiedniego leczenia jak najszybciej poprzez podanie odpowiednich antybiotyków. Jeśli nie zostanie to zrobione, to choroba może przejść w stadium rozsiane, co można leczyć jedynie poprzez długotrwałe zażywanie antybiotyków, co nie zawsze jest w pełni skuteczne.

2.2 Minusy

2.2.1 Wynik testu nie jest w 100% wiarygodny

Najdokładniejszą diagnozę w procesie wykrywania boreliozy można uzyskać dzięki metodzie PCR lub Real-Time PCR, czyli badaniu polegającym na poszukiwaniu (we krwi lub moczu, płynie stawowym lub mózgowo-rdzeniowym) DNA bakterii.

Niestety w Polsce najpopularniejszym testem na wykrycie jest tzw. ELISA, w którym bardzo często wychodzi wynik fałszywy. Metoda jest wiarygodna zaledwie w 30 procentach przypadków. Lepszym i czulszym badaniem do 70 procent wiarygodności jest test Western Blott, ale można go zrobić po minimum 3 tygodniach od ukąszenia.

Podsumowanie

	Plusy	Minusy
Szczepienia przeciw odkleszczowemu zapaleniu mózgu	Zabezpieczenie przed skutkami ugryzienia kleszcza w postaci kleszczowego zapalenia mózgu	Powikłania poszczepienne
Badania krwi w kierunku stwierdzenia boreliozy	Wczesna diagnoza boreliozy umożliwia całkowite wyleczenie	Wynik testu nie jest w 100% wiarygodny

Źródła informacji

Strona internetowa Ministerstwa Zdrowia:

<http://www.mz.gov.pl/zdrowie-i-profilaktyka/zdrowie-matki-i-dziecka/szczepienia/szczepienia-zalecane/>

<http://www.mz.gov.pl/zdrowie-i-profilaktyka/komunikaty2/co-nalezy-wiedziec-o-kleszczach-2/>

Strona internetowa Stowarzyszenia Chorych na boreliozę:

www.borelioza.org

Diagnostyka i leczenie Boreliozy z Lyme - zalecenia Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych:

http://www.pteilchz.org.pl/data/standardy/borelioza_z_lyme_2011.pdf

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny, Zakład Epidemiologii, Pracownia Monitorowania i Analizy Sytuacji Epidemiologicznej:

http://www.old.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/index_p.html#05